

شروع شد و تا امروز هم پای آن ایستاده‌ام و شکر خدا با اینکه این همه اصلاحیه خورد توانستم فیلم را به اکران برسانم و پای ایشان ایستادم و پای بسیاری از هنرمندان دیگر مانند خانم فریا خاتمی، فرانک میر قهاری، خانم محترم، خانم سیمین غفاری، آقای وحدت این‌ها کسانی بودند که شاید ۵۰ سال بود روی پرده سینما نیامده بودند ولی الحمدالله من موفق شدم آنها را با این فیلم به پرده سینما بیاورم و خدا را به خاطر آن شاکرم.

برای این کار موسیقی اورجینال ساخته شده و بسیار مورد توجه قرار گرفته در این مورد بگویید.

موسیقی این فیلم را آقای مجتبی تیموری ساخته‌اند که آهنگساز بسیار خوبی هستند و موسیقی چند فیلم دیگر سینمایی و ۹۰ دقیقه‌ای مرانیز ایشان ساخته‌اند. آقای تیموری با نگاه به موسیقی متن فیلم‌های قدیمی و با تغییر نت‌ها این موسیقی را ساختند که مناسب فیلم ابر مرد سینمای من باشد. اینجا از ایشان تشکر می‌کنم دستشان درد نکند.

با توجه به حساسیت‌هایی که روی آقای ناصر ملک مطیعی و باقی هنرمندان گذشته بوده ممکن بود که اصلاً این فیلم به اکران نرسد با این حال همکاری هنرمندانی که در این فیلم حضور دارند با شما چگونه بود؟

همه بسیار بزرگواری کردند از خانم پوری بنایی، آقای مسعود کیمیایی، آقای انتظامی، کشاورز، همایون که همه در جه یک هستند و به من محبت کردند. آقای وحدت را پس از مرگ آقای ملک مطیعی دعوت کردم و ایشان آمدند. ولی واقعا این هنرمندان قدیمی در جه یک هستند شاید باورتان نشود که چقدر خوب و با محبت هستند امکان دارد به خاطر اینکه سنی از آنها گذشته گاهی بدقولی کنند ولی دریای محبتند و زمانی که می‌آیند از جان و دل می‌آیند و کنار انسان کار می‌کنند.

در مورد ممیزی و محدودیت‌هایی که در ساخت اثر و پس از ساخت داشتید بگویید.

به هر حال این نوع آثار و فیلم‌ها از جنسی نیستند که مسئولان چندان تمایلی به آنها داشته باشند. اسماً شاید ۱۲ اصلاحیه بیشتر به این فیلم نخورده ولی رسماً و حقیقتاً بیش از ۱۵۰ تا ۲۰۰ اصلاحیه از کلمات و عکس‌ها بگیرد تا هر چیزی که فکر کنید مورد اصلاحیه واقع شد. البته من هم دیگر مانند ۱۰ سال پیش خود نیستیم که بخوایم سر جنگ داشته باشیم در نتیجه دلم می‌خواست که این فیلم به نتیجه برسد که خوشبختانه رسید.

از استقبال مخاطبان تا این لحظه بگویید اینکه در چه شهرهایی به صورت همزمان اکران می‌شود؟

در زمینه استقبال من فقط می‌توانم در زمینه افتتاحیه صحبت کنم که آنقدر استقبال بی نظیر بود که خود مسئولان گروه هنر تجربه باورشان نمی‌شد و می‌گفتند که تاکنون چنین اکرانی برای فیلمی که در بخش هنر تجربه نمایش داده شده وجود نداشته است. ما سالن شماره ۱ و ۳ را واقعا پر کرده بودیم و افراد حتی در کنار دیوارها ایستاده و روی پله‌ها نشسته بودند و حتی برایشان صدلی گذاشته بودیم. اکران افتتاحیه فوق‌العاده‌ای داشتیم اما از لحاظ اکران عمومی واقعا همانطور که آقای ملک مطیعی مظلوم بودند و مظلوم واقع شدند اکران فیلمشان هم مظلومانه است. نه به خاطر اینکه بخوایم دنباله پول باشم یا بازگشت سرمایه داشته باشم اما وقتی حتی هزینه شیرینی مهمانان که در روز افتتاحیه پذیرایی کرده‌اید برایتان بازگشت ندارد دیگر مسئله فراتر از این مسائل است. خب مسئولان هنر و تجربه که خودشان تقصیر ندارند چرا که سینمایی از آن خود ندارند و سینماداران هم بیشتر به دنبال فیلم‌های کم‌دی هستند که مخاطب عام را به سینما بکشند. کار فرهنگی متأسفانه در این مملکت تعطیل شده است، این فیلم دو هفته بیشتر اکران ندارد حالا اینکه این اکران به سه هفته برسد را نمی‌دانم اما از کل سینماهای ایران ۴ سینما بیشتر این فیلم را اکران نکرده و هر روز هم صرفاً یک ستانس دارد. متأسفانه همزمانی اکران شهرستان‌ها با تهران هم یک شوخی بیش نیست چرا که در شهرستان‌ها هفته‌ای فقط یک سانس به سینمای هنر تجربه اختصاص داده می‌شود. واقعا فیلم‌های هنر تجربه مورد ظلم قرار می‌گیرند با اینکه فرهنگی‌ترین آثار را در همین فیلم‌های هنر تجربه می‌بینیم ولی بیشترین ظلم را از طریق سیستم فعلی اکران می‌بینند.

آیا امکان تبلیغاتی برای اینکه مخاطب از وجود چنین فیلمی آگاه شود بود؟

نه متأسفانه تبلیغاتی وجود ندارد ما نمی‌توانیم بیلبورد بزنیم فرض کنید که ما بخوایم عکس آقای ملک مطیعی را روی بیلبورد ببریم و تلویزیون هم که اصلاً ممکن نیست چون هیچ وقت نمی‌آیند در مورد ایشان که مورد ظلم قرار گرفته تبلیغ کنند. بماند که اگر بیلبورد داشتیم هم هزینه استفاده از آنرا

نمی‌توانستیم بپردازیم علاوه بر اینکه به احتمال ۹۰ درصد اجازه این کار را هم به ما نمی‌دادند. در نتیجه تبلیغات من تنها از طریق فضای مجازی، اینستاگرام و این گونه پلتفرم‌هاست.

همانطور که در فیلم هم می‌بینیم تشییع جنازه پرشوری که مردم برای آقای ناصر ملک مطیعی برگزار کردند نشان از علاقه و تمایل مردم به این شخصیت هنری دارد. بنابراین امروز با یک تبلیغات خوب و گسترده، این فیلم می‌تواند مخاطب خاص خود را پیدا کند. فکر می‌کنید آیا در نهایت راهی وجود خواهد داشت که این فیلم به دست مخاطب اصلی‌اش برسد؟

به نظرم در زمان اکران هنر تجربه چنین اتفاقی نخواهد افتاد. مگر اینکه پلتفرم‌ها انصاف داشته باشند و به این فیلم بپردازند. شاید آنجا مخاطب این فیلم را بیابد و در خانه خود تماشايش کند و فکر می‌کنم این جزو لذت بخش‌ترین تجربیاتش در مورد فیلم‌هایی خواهد بود که به زندگی افراد شناخته شده می‌پردازد.

بهمن عبداللهی:

ساخت مستند را می‌توان دیوانگی نامید

نظر خود را در مورد فیلم «ابر مرد سینما» بگویید.
این فیلم یک مستند پرتره است و خصوصاتی دارد که معمولاً در این سبک فیلم‌ها دیده می‌شود از نظر سینمایی ممکن است کار در جه یک و درخشان نباشد ولی فیلم بسیار خوب و قابل تاملی است به خاطر اینکه جسارت استفاده از شخصیتی مانند ناصر ملک مطیعی را به عنوان شخصیت محوری داشته است و کمتر کسی به سراغ یک فرد ممنوع‌الکار می‌رود و این بسیار ارزشمند است. نکته دوم زحمت زیاد است که روی این فیلم کشیده شده با تماشايش این فیلم به خوبی در می‌یابید که چه تلاش مستمری برای ساخت این فیلم صرف شده. امروز حتی عده‌ای از چهره‌هایی که در این فیلم حضور داشته‌اند و به ساخت این فیلم کمک کرده‌اند دیگر در قید حیات نیستند و این نشان دهنده این مطلب است که سال‌ها روی این فیلم آرام آرام ولی به صورت پیوسته کار شده، تصویر گرفته، آرشیو شده و تحقیق و بررسی انجام شده است. ارزش سوم این است که اینچور فیلم‌ها در تاریخ می‌مانند. ممکن است مخاطب زیاد و یا فروش آنچنانی نداشته باشد ولی بعدها حتی ۱۰۰ سال بعد وقتی به عنوان رفرنس و مرجع به آن مراجعه کنند اسناد اطلاعات و صحبت‌هایی پیدا خواهند کرد که بسیار به کارشان می‌آید. بسیاری از افراد امروز دوست دارند که درباره زندگی پتهوون انقدر تصویر می‌بود یا در مورد زندگی و بکتور هوگو اطلاعات صدا و تصویر می‌بود در نتیجه این بسیار ارزش است. ولی به نظر من مهم‌ترین ارزشی که این فیلم دارد و من به آن بسیار احترام می‌گذارم این است که به ما این فرصت را می‌دهد تا ناصر ملک مطیعی را روی پرده سینما ببینیم، بهروز و ثوقی، فردین، وحدت، همایون، پوری بنایی را روی پرده سینما ببینیم. این افراد بدون اینکه کاری کرده باشند از فعالیت منع شدند و مسئولانی که اجازه فعالیت به آنها ندادند این فرصت را از تماشاگر سینما گرفتند که سینما را با آثار این افراد دنبال کند.

فکر می‌کنید این فیلم می‌تواند نویدبخش این مسئله باشد که در آینده ما مستندهای دیگری در مورد شخصیت‌هایی با سرنوشت مشابه ببینیم؟

بله حتماً همین‌گونه خواهد بود. زمانیکه فیلم نقش و نگار ساخته شد داشتند یک تابوشکنی در زمینه استفاده از ناصر ملک مطیعی به عنوان یک بازیگر می‌کردند. فیلم ساخته شد ولی در پوستر فیلم تصویر آقای ملک مطیعی حذف شد. ولی امروز در این فیلم روی این پرده سینما ایشان دیده می‌شود حتی فیلم‌های قبل از انقلاب ایشان نیز دیده می‌شود. به هر حال این تابوشکنی آرام آرام اجازه می‌دهد که برای دیگران هم مستندهایی ساخته و نمایش داده شود که اتفاق خوبی است. ساخت مستند با بودجه کم و سودی که وجود خارجی ندارد انجام می‌شود شاید حتی بتوان آن را به نوعی دیوانگی نامید اما هر چه هست خوب است. به خصوص کسانی که به سراغ پرتوهای شخصی می‌روند آثارشان مانند یک کتاب است با این تفاوت که کتاب را امروزه نه می‌خرند و نه می‌خوانند ولی سینما همچنان مخاطب خاص خود را دارد.

ناصر سهرابی:

موسیقی برگ برنده ابر مرد سینما است

ابر مرد سینما یک فیلم ۱۲۰ دقیقه‌ای است در مورد زمان فیلم چه نظری دارید؟

ابر مرد سینما در زمره فیلم‌های مستند گفت‌وگو محور

قرار می‌گیرد. وقتی که در سینمای مستند قرار است مبنای اصلی مان گفتگو با چهره‌های سینمایی باشد تا ۱۱۰ یا ۱۰۰ دقیقه‌ای زیاد است و می‌تواند مخاطب را خسته کند. سینمای مستند کلاً در مملکت ما خواهان چندانی ندارد به خصوص به نسبت مخاطبان سینمای داستانی و ما این را در جشنواره سینما حقیقت هم شاهد هستیم. کسانی که در جشنواره سینما حقیقت شرکت می‌کنند افراد بسیار خاصی هستند که به مقدار با تامل و تفکر بیشتر و یک مقدار هم از جامعه انتلکتوال تر به سینما توجه می‌کنند. پس اینجا برای ارتباط برقرار کردن با مخاطب تا ۱۲۰ دقیقه زیاد خود می‌تواند دور کننده باشد. نادر طریقت سال‌های عمرش را در زمینه سینمای مستند گذاشته و چند مورد هم فیلم داستانی ساخته و امروز با ابر مرد سینما به زندگی ناصر ملک مطیعی یکی از تأثیرگذارترین چهره‌های تاریخ سینمای ایران که مطمئناً بدون او سینمای ایران در مبحث بازیگری می‌لنگید پرداخته است. ای کاش نادر طریقت یک مقدار زودتر این فیلم را تمام می‌کرد و زمانی که ناصر ملک مطیعی در قید حیات بود خودش این فیلم را می‌دید و از آن لذت می‌برد.

غیر از منابع و شیوه‌ای که آقای طریقت استفاده کرده‌اند آیا شکلی بود که بتواند باعث جذابیت بیشتر اثر شود؟

زمانی که سراغ چهره‌های مانند ناصر ملک مطیعی می‌روید مسلماً ممیزی‌های سرراهران قرار می‌گیرد و این کارگردان است که با هوش بالا سراغ افراد، مباحث و صحبت‌هایی می‌رود که ممیزی نتواند آن را خراب کند و مسلماً آقای طریقت همه این مسائل را پشت سر گذاشته‌اند. چهره‌هایی که برای این گفتگو انتخاب کرده‌اند افرادی بودند که از لحاظ موقعیت سینمایی ما مشکلی نداشته باشند. بالاخره چهره‌ای مثل ملک مطیعی که چهل و دو سال به لحاظ کاری توفیق بوده و پرداختن به داستان زندگی او جذابیت‌های خاص خودش و نکات مثبت و منفی هم برای کارگردان خواهد داشت. پرداختن به سینمای قبل از انقلاب باید چوری انتخاب و انجام شود که مخاطب بتواند هم از آن سود و هم لذت ببرد و کارگردان نیز به آن رستگاری ذهنی که مد نظرش است دست یابد.

در این فیلم مبحث موسیقی بسیار پررنگ است در این مورد بگویید.

به دلیل توجه اقتصادی در تولید فیلم مستند و به خاطر اینکه پول زیادی وسط نیست و نهاد، سازمان و ارگانی به کارگردان کمک نمی‌کند تهیه‌کننده‌ای که قرار است کار را جمع کند مجبور است تاجایی که می‌تواند هزینه تولید را کاهش دهد و اینجاست که تولیدکننده‌ها و کارگردان‌ها به سراغ موسیقی انتخابی می‌روند و این حتی در سینمای بین‌الملل و در تولید فیلم کوتاه هم مرسوم است. اما اینجا برگ برنده فیلم ابر مرد سینما این است که کارگردان و تهیه‌کننده به تولید فیلم احترام گذاشته، با یک آهنگساز همکاری کرده تا موسیقی اورجینال ساخته شود و شما می‌بینید که مابین عوض شدن صحنه‌های گفتگو و عکس‌ها این موسیقی چقدر به بار دراماتیک کار کمک کرده است. مجتبی تیموری سال‌هاست در رادیو سینما و تئاتر فعالیت می‌کند و موسیقی او کمک شایان توجهی به خروجی فیلم ابر مرد سینما کرده است. امیدوارم از این به بعد دوستان عزیز کارگردان حتی در آثار مستند جایگاه ویژه‌تری برای موسیقی در نظر بگیرند.

به عنوان یک منتقد فکر می‌کنید چه سیاست‌های امروز باید باشد برای اینکه مخاطب به سینمای مستند که برای بالا بردن فرهنگ و سطح دانش او بسیار مفید است تمایل بیشتری نشان دهد؟

از لحاظ فرهنگی و در سبب فرهنگی خانوار ایرانی باید حتماً به سینمای مستند و سینمای حقیقت توجه بیشتری کنیم. در این مبحث کودکان میانسالان و کلاز نظر سنی همگان مد نظر من هستند. ما باید سینمای مستند و کوتاه قوی داشته باشیم که سینمای بزرگسالان بتواند هویت‌مند باشد. فکر می‌کنم دستگاه‌های سینمایی باید با یک نگاه جدید و غیر بدبینانه به سینمای مستند نزدیک شوند. سینمای مستند پولی بر نمی‌گرداند و متأسفانه سینمای ما این سال‌ها بیشتر نگاه بی‌بسنی پیدا کرده است. خرید تیکت و خیلی مسائل دیگر یک صفحه سنگین به روی سینه سینمای مستند گذاشته است. مسئولان ما باید نگاه بهتر و راحت‌تری به سینمای مستند داشته باشند تا این سینما هم دیده شود. در کل اگر گروه هنر تجربه و همین تعداد کم سانس نبود دوستان مستندساز باید چه دلخوشی می‌داشتند! باز هم باید از هنر و تجربه تشکر کرد که با همین تعداد سالن سینمای کم چراغ اکران سینمای مستند و فیلم کوتاه را روشن نگه می‌دارند.